

Makedonski sudovi u krizi

Author: [Sase Dimovski](#)

Procesuiranje korupcionaskih slucajeva razvlaci se unedogled pred makedonskim sudovima.

Malo je toga ucinjeno da bi se osumnjiceni doveli pred sud citavih pet meseci nakon niza hapsenja istaknutih zvanicnika u vezi sa korupcijom u Makedoniji.

Javnost krivi sudije, tuzioce i policiju za rdjavo vodjenje postupaka dok se osumnjiceni, koji su pusteni iz pritvora uz kauciju, optuzuju za izbegavanje sudjenja jer se ne pojavljuju na rocistima.

Samo je jedan od mnogih korupcionaskih slucajeva iz januara, od kojih se mnogi odnose na bivse visoke drzavne sluzbenike, zvanicnike i politicare, dospao u sudnicu.

Slucaj bivseg generalnog sekretara VMRO, vodece opozicione makedonske stranke, i nekadasnjeg direktora fonda za zdravstvo, Voja Mihajlovskog upravo pokazuje koliko se sporo okrece tocak pravde u makedonskom pravosudju.

Mihajlovski i nekoliko direktora regionalnih medicinskih centara nasli su se iza resetaka u januaru zbog navodno nerealno visokih cena nabavki za zdravstvo, pri cemu se razlika u ceni slivala u njihove dzepove.

Sud u Skoplju pokrenuo je istragu i nalozio da se osumnjiceni zadrze u pritvoru. Mihajlovski je uhapsen i zadrzan u pritvoru duze nego bilo koje drugo lice osumnjiceno i privedeno u januaru. U zatvoru je proveo je 120 dana, a protiv njega je podneto 20 krivicnih tuzbi. Iz pritvora je pusten uz kauciju od 800.000 eura. Sudjenje jos uvek nije pocelo.

Dugi boravak u pritvoru naveo je pristalice VMRO da tvrde kako je pozadina njegov slucaja politicka.

Jovo Vangelovski, advokat Voje Mihajlovskog, smatra da je njegov klijent zadrzan u zatvoru u ocekivanju sudjenja koliko god je to bilo moguće. On je podneo krivicnu prijavu u ime Mihajlovskog protiv policije u Strugi, u jugozapadnoj Makedoniji, zbog zloupotrebe sluzbenih ovlasčenja.

Vangelovski je izjavio za IWPR 3. juna da je "policija zloupotrebila svoj polozej i namerno podnosila krivicne prijave svake sedmice kako bi zadrzala njegovog klijenta u pritvoru".

Nejasno je da li Vangelovski veruje kako su se policija i sudovi nasli pod politickim pritiskom da zadrze Mihajlovskog u zatvoru.

Filimena Manevska, predsednik makedonskog apelacionog suda, kaze da problemi sa zakonom o krivicnom postupku uslovljavaju usporeni tempo procesa sudske procedure. "Prema zakonu, sudija mora da odredi pritvor uoci sudjenja kao i da zatrazi misljenje eksperta ukoliko se radi o finansijskom prestupu", kaze ona.

Pribavljanje strucnog misljenja moze potrajati do sest meseci tokom kojih osumnjiceni moze biti zadrzan u pritvoru.

Mnogi iz sudstva se slazu da su neophodne radikalne promene u pravosudju na temelju sveobuhvatne procene situacije do koje bi se doslo kroz nezavisnu istragu.

Medjutim, makedonske vlasti su retko kad trazile strucno misljenje kada je trebalo uneti izmene u pravosudni sistem. Usled toga, promene pravnog sistema su nekoordinirane, reaktivne i prave se skoro svake godine.

Manevska, ipak, sasvim jasno stavlja do znanja sta treba promeniti da bi se sprecilo nagomilavanje slucajeva i sporo odvijanje sudskog postupka. Ona tvrdi da bi trebalo obuzdati sudije na rocistima uoci pocetka samog sudskog procesa.

"Neophodne su sustinske i radikalne promene krivicnog postupka, a pretkrivicnu proceduru bi trebalo da usmerava tuzilac, a ne istrazni sudija", smatra Manevska.

S obzirom na to da zakon ogranicava njihovo angazovanje u istragama, javni tuzioci kazu da nije posteno njih kriviti za odlaganja u mnogim slucajevima.

"Javnost ima utisak da stvari uvek zapinju u tuzilastvu. Posao tuzilastva je da prihvati krivicnu prijavu i donese odluku da li bi treba sprovesti istragu", rekao je javni tuzilac Aleksandar Prcevski za IWPR 2. juna.

Ali Edvard Dzozeff, direktor Medjunarodne krizne grupe za Makedoniju, sugerisao je u razgovoru za IWPR 13. juna da glavni problem nije da li ce sudije ili tuzioci voditi istragu, vec cinjenica da nema dovoljno dobre volje i kompetentnosti da se proces izgura do kraja.

"Isuvis je lako krivicu svaliti na lose zakone za sporo procesuiranje u slucajevima o korupciji umesto na inertnost, nekompetentnost ili strah" unutar pravosudnog sistema u celini.

Prema Dzozeffu, mada su reforme od vitalne vaznosti, naglasak treba takodje staviti, sto pogotovo vazi za medjunarodnu zajednicu, na proveru sudija i tuzilaca kako bi se utvrdilo da li su dorasli svojim zadacima na poslu.

"Trebalo bi uraditi analizu rada pravosudja kako bi videli gde se nalaze problemi", kaze on.

Ipak, ne radi se samo problemu reformi pravnog sistema i ljudi koji reforme sprovode. Postoje ozbiljniji problemi sa kojima se treba uhvatiti u kostac, poput optuzenih lica, ali pustjenih iz pritvora uz kauciju, koji se potom ne pojavljuju na sudjenjima.

U decembru 2002. godine, Tatjana Mitrovska, direktor Uprave za gradjevinsko zemljiste je, zajedno sa jos pet njenih pomocnika, optuzena za unistavanje i falsikovanje dokumenata u pokusaju prikriivanja cinjenice da je bivsi premijer Ljupco Georgijevski izgradio luksuznu vilu u Skoplju na ime svoje svastike. Tvrdi se da vila vredi vise miliona dolara.

Ovaj slucaj trenutno se nalazi u krivicnom postupku, ali je odlagan dvaput jer neki od optuzenih se nisu odazivali na pozive suda.

Javni tuzilac u Skoplju Sterjo Zikov, koji sa 50 zaposlenih u tuzilastvu uglavnom radi na slucajevima iz

antikorupcionaske kampanje koji jos uvek nisu dospeli do suda, izjavio je u intervjuu za lokalnu TV stanicu proslog meseca da su sami optuzeni cesto uzrok za prolongiranje sudjenja jer se trude da se ne pojavljuju na sudu.

"Jedan od razloga zbog kojih se sudski procesi razvlace je zloupotreba prava na odbranu od strane optuzenih lica. Kada imamo vise od jednog optuzenika, a svako od njih ima svog advokata, cesto se desava da je neko od njih odsutan. Upravo zbog toga se sudjenja odlazu i dobijamo slucajeve koji se za godinu ili dve vise ne mogu procesuirati", kaze on.

Ako je vec sada situacija losa, verovatno ce se dodatno pogorsati kako bude bilo vise korupcionaskih slucajeva.

Medju licima koja se trenutno nalaze u pritvoru po osnovu tuzbe za prevaru nalaze se bivsi clan VMRO i direktor makedonske elektroprivrede, Lambe Arnaudov, njegov pomocnik Mirosljv Pandilov i Vlatko Serasimov, direktor kompanije za geoloska istrazivanja "Bliv".

Protiv sve trojice su podnete optuznice zbog profita koji su ostvarili na osnovu ugovorenog posla izmedju makedonske elektroprivrede i "Bliva", koji je bio tezak citavih milion eura. Navodi se da "Bliv" nije bio u stanju da izvrši tako veliko posao jer su u svojim poslovnim knjigama imali navedeno ime samo jednog strucnjaka koji bi mogao da radi taj posao.

Medju ostalim nekada poznatim licnostima kojima predstoji krivicni postupak je i bivsi ministar ekonomije Besnik Fetaj koga optuzuju za zloupotrebu sluzbenog polozaia pri prodaji drzavnog izdavackog preduzeca "Nova Makedonija". Direktor "Nove Makedonije" Nikola Tasev i Dusko Avramski, bivsi direktor agencije za privatizacije, ce se takodje naci na sudu.

Drugi slucaj koji se oduzio citave dve godine je proces protiv bivseg ministra odbrane Ljubena Paunovskog kao clana VMRO. Protiv njega su podnete krivicne prijave za davanje povlascenog polozaia njegovom tastu Ljupce Petkovskom i zetu Vladimiru Talevskom na jednom tenderu za vojnu opremu.

Sase Dimovski je novinar u TV Sitelu.

Location: Macedonia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/makedonski-sudovi-u-krizi>